

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

662.922

Szerző:

Cím: *A fekete ember*

Forrás:

Próza

Idő

"1922"

Személy

Helyszám

30.

(Hely)

1922. T. i.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A fekete ember

„Ezenkor Szilveszterkor a fekete ember, más néven a kéményseprő, áll az érdeklődés középpontjában”. Boldog, aki megpillanthatja, mert ez szerencsét hoz. Még boldogabb, aki megérintheti, mert ez még nagyobb szerencsét hoz.

Mint hátrazongató neve is bizonyítja, a fekete ember nem holdi közönséges emberfia. Eredete a mesés Indiában vész el. Onnét hozták ki a kártyavető, vén cigányasszonyok. A sors-intéző kártyában, mely a jövődőt megmondta, elásott kincsek rejtekét felfedezte, a hűtlen kedves szívét visszahajlította, a

fekete ember jelentette a szerencsét. Már Arany János azt énekelte róla:

*Boldog az, ki mellé esik ez a kártya!
Annak a szerencse örökös barátja.*

Mikor aztán a fekete ember — kéményseprő alakjában — megjelent a szerencseesők között, a babonás lelkek rájuk is átszármaztatták a szerencsehozó erőt. Így kerültek egy kalap alá a derék kéményseprők a cigányok „devlájával”, még pedig akarataikon kívül.

Kívánsi voltam, hogy saját szerencsehozó erejükről mit tudnak maguk a kéményseprők. Tapasztalatszerzés végett felkerestem hát a fekete emberek egyik fészekét, a Sándor-utca tizenötös számú házat. A mester a régi Devecis del Vecchio-család sarja.

— Olasz név, — jegyeztem meg

— Származásunkra olaszok is vagyunk. — felelte a mester. — A régi világban kéményseprőnek nem ment a magyar ember. Mária Terézia tehát, mikor iparunk ügyeit rendezte, az olasz Svájból hozatott mestereket.

— Járnak-e még most is üdvözlő-versekkel a segédek?

— Kiveszében van ez a szokás, — válaszolta Devecis mester. — Sokba került az üdvözlő-lap s gyakran csak egy forró kézszorítás volt a jutalom érte. Ekkép aztán a másoknak hozott szerencsére a kéményseprők fizettek rá. Most inkább az a divat, hogy Szilveszterkor, midőn elűti az éjjelt, a nyilvános helyeken jelennek meg feketebe öltözött embereink. A pestiek azonban olyan követelők, hogy nekik nem elég a kéményseprő: szerencse-malacot is kell

tartania a hónap alatt. Még jó, hogy a malac szájába nem dugatnak négylevelű lóherét. A kéményseprőket, természetesen, hajdan is szerencsehozónak tartották. De hogy miért, arra nem tudnék válaszolni. Hanem van nekünk egy tudós emberünk, az ipartestületünk vezetője. Ő minden kéményseprő-kérdésben járatos.

Felkerestem hát a Nyár-utca 6. számú házban a kéményseprők tudós főemberét. A tágas iroda falán egy kép Szent Flóriánt ábrázolta, amint a tüzet oltja.

— Ez a tüzoltók jelvénye is, mert valamikor a kéményseprők egyttal tüzoltók is voltak. Ez a szépen kidolgozott láda pedig, itt a kép alatt, az egykori céhláda. A régi iratok állnak benne. Ennyit tudunk megmenteni a multból a mai kor számára. Ami a cigányoktól átvett szerencsehozó fekete-embernek a kéményseprőkkel való fölcserélését illeti, valószínű, hogy iparunk rendezése előtt cigányok voltak a kormos mesterség művelői. A népies babona szálait ezen a ponton kell bontogatni. Az újvi szerencsekívánás náluk még kártyavetés-sel volt összefüggve. A szerencse-malaccal csak a legújabb időben ajándékozták meg a kéményseprőket. Bár valószínűleg tették volna! Akkor legalább csakugyan szerencsét hoztak volna a kéményseprők — saját maguknak. Mert nem vagyok szerencsés, Jónagám száz kormos tenyeret is megszorítok itt naponta, hiába.

Vajjon, akinek magának nincsen szerencséje, honnan hozza mégis másoknak a szerencsét?